שער המצוות — משפטים

מצות עבד עברי ואמה העבריה כתיב כי תקנה עבד עברי וכו' וכתיב וכי ימכור איש את בתו וכו' דע כי עבד הוא הוי"ה דיודי"ן העולה ע"ב ועם ד' אותיותיה הם עבד אמנם עיקר שורש האמיתי של עבד הוא סוד האחוריים הפשוטות של הוי"ה שהם בגי' ע"ב ועם ד' אותיותיה השרשית שבהוי"ה הפשוטה הרי עב"ד ואם תוסיף על ההוי"ה דיודין העול' ע"ב ועשר אותיות המילוי יהיה בגי' עבדו אבל השפחה היא נקבה והיא מבחי' שם אהי"ה כי ג' מילויים שבו דיודין ודאלפין ודההין הם בגי' שפחה. ארז"ל במס' קידושין אמה העבריה אינה עובדת לא את הבן ולא את הבת העבד עברי עובד את הבן ולא את הבת. הביאור הוא כי אמה העבריה היא בעולם הבריאה ועבד עברי בעולם היצירה כנודע ולכן אין אמה העבריה שהיא הבריאה עובדת לא לז"א ולא לנוקבא אלא לאימא עילאה שהיא כנגד הבריאה אבל העבד העברי שהוא יצירה והוא סוד מטטרו"ן כנודע והוא עובד את ז"א דיצירה אבל לא את הבת שהיא נוקבא כי סנדלפו"ן שבעשיה הוא העובד את הבת. דין הגנב כתיב אם ימצא הגנב ישלם שנים ענין הגזילה והגניבה נתבאר לעיל בפ' לך לך במצות המילה כי גניבה היא בשליש העליון דחסד שבת"ת דז"א שהוא מקום מכוס' ונסתר והגזלה בפרהסי' הוא במקום הגילוי למטה ועיין שם ואמנם טעם תשלומי כפל הוא לפי שהגנב התחתון פוגם למעלה וגורם שהקליפות יגנבו את הנשמות היוצאות מן המלכו' כנודע והנה הנשמות הם נמשכות מן הדעת כנודע כי לכן נקר' הזווג בלשון ידיעה כמ"ש וידע אדם את חוה וכיוצא בזה והנה דעת הנוקב' הוא ק"ל כנודע ולכן משלם כפל שהוא ק"ל בגי'.

עוד ט"א כי הקליפות גונבות ב' בחינות הא' הוא הנשמות העולות אל הנקבה בסוד מ"נ מתתא לעילא כנו' גם גונבים את הנשמות היורדות מן הזכר בסוד מ"ד כנו' ולכן משלם תשלומי כפל:

גם נבאר מ"ש רז"ל הגוזל מחבירו שוה פרוטה כאלו גוזל ממנו נפשו כו' והענין הוא כי כל נשמה כלולה מן רמ"ח אברים וכל אבר כלול מן כמה ניצוצות של האורות וכפי ריבוי האורות אשר לנשמה ההיא כך הוא שיעור השפע אשר משפיעין עליו מלמעלה וכפי השפע שמשפיעין בה הוא ענין הממון אשר לו בעוה"ז ונמצא כי כאשר גונבים ממנו הם גונבים ממנו אותו השפע העליון היורד לנפשו מלמעלה ואפי' אינו אלא שוה פרוטה הרי הוא גוזל מנפשו שוה פרוטה של השפע הנשפע עליו כנז'. ובזה יתבאר לך מ"ש רז"ל על פסוק ויותר יעקב לבדו כתיב מכאן שצדיקים חסים על ממונם כי הרי יעקב חזר על פכין קטנים והענין הוא לפי שהממון שלו הוא נמשך לו מבחי' שפע העליון הנשפע על נפשו ואם אינו חס על ממונו נמצא שהוא ח"ו מבזה השפע היורד לנפשו ואינו מחשבו. ועוד שאם יניח אותה פרוט' שנאבד ממנו הנה גם למעלה נפחתת ונאבדת אותה פרוטה השפע שהשפיעו לנפשו ולכן הם חסים על ממונם בדברי העוה"ז זולתי בדבר הצדקה והמצות כי אדרבא יוסיפו לו מלמעלה.

איסור הזכרת שם אלהים אחרים כדכתיב ושם אלהים אחרים לא תזכירו דע כי עיקר איסור זה הוא שלא יזכיר שמו של סמא"ל הנק' אלהים אחרים כנו' ובפרט בלילה לפי שאז ממשלת החיצונים וכל המזכיר שמו מזכיר כחו הפך דבכל המקום אשר אזכיר את שמי ולא עוד אלא אפי' להזכיר שח השדים כגון אלו שקורין בלשון לעז אי"ל דיאב"לו וכיוצא בזה שביאורו לשון שדים אין להזכירם כי מגביר כחם וכשהיה מורי זלה"ה מזכירו היה אומר סמ"ך מ"ם. ופעם אחת הייתי מדבר עם אדם אחד והזכרתי לסמא"ל והיה בלילה. ובבוקר כשהלכתי לבית מורי זלה"ה והסתכל במצחי ואמר לי הנה בלילה הזה עברת על שם אלהים אחרים לא תזכירו והזהרני מאוד שבשום אופן לא ביום ולא בלילה לא אזכיר שמו ולא כיוצא בו ובפרט בלילה שאז יכול להתגבר על המזכירו להחטיאו ולהענישו גם על בני אדם אחרים בסבת האיש המזכירו.

בענין בשר בחלב כתיב לא תבשל גדי בחלב אמו מורי זלה"ה נהג שבכל יום שאכל גבינה לא היה אוכל בשר עד הלילה. וראיתי מחמירין שלא לאכול הסוקא"ר הנעשה מן הקנים המתוקים עם הבשר לפי שהגוים מלבנים אותם ע"י שמערבין בו חלב עזים כנו' ולכן אין אוכלים אותו עם בשר ואני ראיתי למורי זלה"ה שאכלו עם הבשר יחד: